

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi steinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir mic 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Tovărăşia Românului.

Am publicat Vineri săptămâna trecută un caz de *tovărăşie între Români şi Unguri*. Este cazul din *Suciag*, o comună lângă Cluj, cu vre-o 700 locuitori Unguri şi 450 Români. Şi locuitorii cu toţii împreună, Români şi Unguri au pus umăr la umăr, s-au însoţit pentru creaţiuni şi lucrări comune pe teren economic. Au întemeiat pe cvote trei reuniuni săteşti: una de *credit*, alta de *consum* şi a treia de *lăptărit*. Le-au întemeiat împreună, ca împreună să tragă şi foloasele dela ele, câştigul bănesc, cum şi alte foloase din întreprinderile lor.

Şi lucrul a mers strună. La început însoţirile erau slăbuţe, dar Românii au dat un ajutor însemnat şi ele au prins putere. Indată-ce însă membrii unguri au simţit că existenţa reuniunilor e asigurată şi ei nu mai au lipsă de *sprijinul tovarăşilor lor Români*, au întors foaia. S'a întâmplat, ca în multe alte cazuri analoage, schimbarea la faţă. Membrii unguri au început a se purta brusc şi obraznic cu Românii, li nedreptăţesc, nu le ascultă dorinţele, cu un cuvânt vreau a trage numai ei foloasele din întreprinderile comune. Aceasta s'a dat pe faţă mai mult acum, cu prilejul cumpărării unei moşii. Un fost nemeş scâpătat şi-a pus în vânzare moşia. Banca sătească de credit a hotărât să o cumpere, şi a cerut şi sprijinul moral şi material al „Expoziturii”, care are memoria să sprijinească şi să ameliorizeze starea materială a Săcuilor. Moşia are să fie parcelată între membrii băncii şi era natural, ca la parcelare să ia parte şi Românii. Era mare lipsă de aceasta, căci chiar Românii sunt mai lipsiţi de pământ şi erau în dreptul lor să poată cumpăra parcelele din moşie.

Dar ce să vezi? Maghiarii prin o hotărâre a lor declară, că *Românii*, fără considerare la aceea, că sunt ori nu sunt membrii la bancă, nu pot să se împărtaşească din cumpărare.

Românii din Suciag abia acum au priceput, cum stau. S'au indignat s'au năcăjit şi au decis să se desfacă de către „fraţii” unguri şi

să-şi inciripeze după putinţă alte însoţiri ale lor proprii. Incordările lor, ajutorul ce l-au dat la întemeierea însoţirilor comune, munca ce au depus-o, pentru ei s'a pierdut. Dar nu numai atât, ci ostenelele lor servesc spre întărirea foştilor lor companişti.

Iată tovarăşia Românului! Păţania Românilor din Suceag e un caz mic din cele cari să petrec şi s-au petrecut în largul acestei ţări. E caz mic, dar ne dă o învăţătură mare şi preţioasă. De câte ori Românii s-au întovărăşit cu compatrioţii Maghiari la o lucrare comună, fie pe teren politic, cultural sau social-economic, ei au tras întotdeauna scurta, au fost desconsideraţi şi în urmă scoşi afară din tovarăşie, dacă cumva n-au eşit ei mai înainte, năcăjiţi şi disgustaţi.

S-au întâmplat cazuri de aceste cu Românii, cari au făcut tovarăşie cu „fraţii” Unguri pentru înfiinţarea şi susţinerea vreunei casine sau societăţi de lectură. Sunt cazuri cunoscute.

S-au întâmplat şi pe alte terene, chiar pe terenul economic. Este cunoscut cazul ce s'a petrecut nu de mult în Bradul din Zaránd. Să înjghebase o reuniune economică comună, cu membrii Unguri şi Români. D-nul prof. din Brad, *Dr. P. Oprîşa* stăruia cu insistenţă, ca la noua reuniune să se înscrie cât mai mulţi membrii Români. Şi s-au înscris. Şi ce s'a întâmplat? La constituirea reuniunii Românii au fost desconsideraţi, alegându-se în comitet abia unul sau doi, de ochii lumii. Tipăriturile reuniunii se fac numai în limba maghiară. Ziaristica şi opinia publică românească a fost contra de la început acestei întovărăşiri zărândene şi suntem curioşi ce ne-ar spune azi d-nul Oprîşa despre *paritate* în reuniune şi în lucrările ei.

Un fel de tovarăşie se contemplează de către unii şi pe terenul politic. Un *Mangra* ar vrea ca Românii să-şi disoalve partidul naţional şi deputaţii români să formeze un grup. În sinul partidului muncii. Adecă o tovarăşie. Ce foloase ar avea poporul român din aceasta tovarăşie, şi-o poate

închipui ori cine. Sunt alţii între noi — deşi puţini — cari ar dori un fel de tovarăşie a Românilor cu partidul lui Iusth. Aceştia sunt seduşi de atitudinea Iusthiştilor pentru eluptarea dreptului electoral universal şi cred, că ar fi bine să dăm şi noi ajutor spre a triumfa aceasta cauză, în tovarăşie cu Iusthiştii. Ei nu văd că Iusthiştii, la alcătuirea legii sufragiului universal sunt de acord deplin cu Tisza în un punct: de-a creia legea în felul, ca Românii şi naţionalităţile sărămie tot aşade neîndreptăţite, ca şi până acuma.

Ce foloase am avea deci din o astfel de tovarăşie? La adică, la alcătuirea legii sufragiului universal, cererile noastre ar fi desconsiderate de către „tovarăşii” noştri. Am păţi în mare, ce au păţit în mic Românii din Suciag. Iar păţania aceasta este, cum zice nimerit corespondentul nostru „o pildă mai mult, cum înţeleg Ungurii de pretutindeni dragostea, cu care ne imbie încă şi acuma”.

Da, așa este! Să nu ne vie nimenea cu propuneri de a face tovarăşii cu străini şi neamul nostru, fie de ori ce fel aceste tovarăşii. Din atâtea păţanii, cari s'au terminat întotdeauna cu nedreptăţirea noastră, am putea să ne înţelepţim şi noi şi să ne convingem odată pentru totdeauna de realitatea faptului, că nu putem ajunge la nimic favorabil, de cât prin puterile noastre proprii, prin noi înşine.

Iarăşi episcopia gr. cat. maghiară. Căţind comunicatele, cari apar din când în când în presa maghiară asupra bulei papale, ce se pregăteşte la Roma cu privire la înfiinţarea episcopiei gr. cat. maghiare, i-ţi face impresia, că Sf. Scaun numai cu greu se poate decide a face acest pas atât de hotărâtor în viaţa bisericii catolice. De altă parte aceste comunicate, în care se pune în vedere, că «bula papală e în pregătire», par a avea menirea de a linişti opinia publică maghiară. Cel mai nou comunicat glăsuieşte astfel:

«Bula papală cu privire la înfiinţarea episcopiei gr-cat. maghiare e în pregătire. Acum se stabileşte în mod definitiv textul ei. După publicarea bulei

urmează organizarea episcopiei şi apoi numirea noului episcop».

Cam acelaşi comunicat l-am citit până acum în foile maghiare cel puţin de două ori tot cam la restimpuri de câte-o lună. Nu greşim deci, când susţinem că Sf. Scaun, cu toate intervenţiile din parte ungurească, se poate numai cu anevoie decide la acest pas.

Iusth a renunţat la rangul de consilier intim. Firul telegrafic ne aduce ştirea, că Iuliu Iusth, înainte de-a pleca la Karlsbad, a trimis prin mijlocirea contelui Károlyi Mihály cabinetului cancelariei imperiale la Viena o scrisoare, în care notifică Maj. Sale hotărârea sa, că renunţă la marea cinste ce li s'a făcut de-a fi numit consilier intim. În motivarea hotărârei sale Iusth spune următoarele:

Maj. Sa s'a ferit această mare distincţie pentru meritele pe cari şi le-a câştigat în serviciul patriei şi al tronului. După cea mai bună convingere a sa şi-a îndeplinit de atunci datoriţele, pe cari le-a avut faţă de rege şi patrie şi a suportat cu răbdare violenţele guvernului. Acum însă li s'a rupt firul răbdării şi simte necesitatea de-a se adresa către Maj. Sa, căci aplicarea forţei faţă de persoana sa n-o mai ţine compatibilă cu demnitatea de consilier intim, ce li s'a conferit. În continuarea Iusth înşiră toate abuzurile lui Tisza, toate brutalităţile poliţiei săvârşite cu deosebire faţă de el şi face amintire de cazul când numai ca prin minune a scăpat cu viaţă, fiind atacat pe stradă de un soldat. Relevă faptul, că opoziţia nu s'ar fi opus unei desbateri normale a reformelor militare pentru cazul, când guvernul ar fi primit propunerile opoziţiei privitoare la reforma electorală.

După ce înşiră toate aceste, Iusth îşi pune întrebarea: că oare Maj. Sa ţine compatibilă cele petrecute cu titlul de consilier intim conferit unei persoane, care a fost expusă săptămâni de zile ghionturilor şi brutalităţilor organelor guvernului? Roagă în fine pe Maj. Sa să-şi spună cuvântul, dacă mai merită această distincţiune, pe care o depune în vâmile Maj. Sale.

Hotărârea lui Iusth, unică în felul ei, a produs de sine înţeles mare senzaţie şi e viu comentată. Până acuma ea n-a fost desmin-

ţită, i-ar foile maghiare susţin că au informaţia din loc competent.

Congresul euharistic din Viena şi Românii greco-catolice. Faţă de apelul ce l-am publicat eri în chestia congresului euharistic din Viena, ni-se trimite din Blaj din loc competent următorul comunicat:

După cum se ştie în luna lui Septembrie se va ţine în Viena congresul euharistic sub patronajul Majestăţii Sale.

La acest congres au fost invitaţi şi prelaţii gr. cat. români, ca să ia parte în fruntea credincioşilor români uniţi cu Roma. Având însă în vedere, că în situaţia primejdioasă, în care se află azi biserica română gr. cat. şi în urma stării sufleteşti foarte deprimate a credincioşilor ei, o participare în număr corăspunzător şi demn se pare dela început imposibilă, prelaţii români, precum şi conzistorul arhiepiscopial din Blaj, au hotărât să nu inaugureze acţiune de propagandă pentru participarea oficioasă şi în masse mari a Românilor gr. cat. la congres.

La acel congres vor lua parte numai prelaţii, formând grup separat în procesiune şi slujind liturgie separată după ritul românesc cu asistenţa preoţilor şi cântăreţilor români ataşaţi prelaţilor anume spre acest scop.

Din parlamentul Austriei. Reichsrath-ul austriac a votat proiectul bugetar cu mare majoritate de voturi şi a început dezbaterile proiectului reformei procedurii penale militare. Se crede că Sămbătă parlamentul va lua vacanţa de vară.

La întrevăderea împăratului Wilhelm cu Ţarul Rusiei, care are loc astăzi în Baltisport, Ţarul va fi însoţit de prim-ministrul Kolkovcev, de ministrul de externe Sazonov şi de ministrul de război Suhomlinov. După dejumul luat pe bordul vasului Standard împăratul Wilhelm va inspecta garnizoana din Viborg. Măne va avea loc un dîneu pe bordul vasului „Hohenzollern”. Discursuri nu se vor rosti.

Vieţa mea.

Vieţa mea-i sălbatecă 'nchisoare
Şi sufletu-mi un rob de viţă-aleasă...
El scrie trist cu un condei de sânge
Stând aplecat pe-a desnădejzii masă.

O lampă 'n fum clipeşte 'ncet deasupra-i
Şi-şi tremură 'mprejur melancolia,
Dar o fantomă neagră dă s-o stingă,
O groaznică fantomă: Nebunia.

De prin unghere umbre se ridică,
Sunt umbrele mizeriei umane...
Văd parcă boii slabi căzând pe brazdă
Şi-aud barbara larmă de ciocane...

Mă otrăvesc superbele palate,
Mă cheamă 'n zări,
păduri cu frunza deasă...
Şi-ah! sterp pământ, răluca pală-a Morţii
S'aşeează iar cu sufletu-mi la masă!!

A. Cotruş.

Vântului.

Spune-mi, spune-mi vântule
Ce mai e pe-acasă
Ce gândeşte în amurg
Scumpa mea mireasă?

...Pe-acasă-i greu, amar
A turbat streinul
Vă loveşte 'n Dumnezeu
Vă măreşte chinul.

Ea suspină în pridvor
Şi aşteaptă carte
Dela omul pribegit
Prin streini... departe.

— Nu ne temem vântule
De el nici-odată
Spune-i că lăi va lua
Jalnică răsplată.

Iar' miresele vântule
Spune-i voe bună
Pe acei, cari se iubesc
Domnu-i împreună.

V. Brădet.

I. Corbu şi „Ad Astra”.

Ardealul a numărat mulţi popularizatori ai Astronomiei. Dintre cei mai vechi e Baraş, care în *Isis* a vorbit în multe rânduri despre minunile cereşti, apoi Dr-ul Tanco din Năsăud, care acum vre-o 40 de ani scria articole de astronomie populară în *Revista Stiinţifică* a lui Aurelian şi Gr. Ştefănescu.

Vor mai fi fost şi alţii, dar poate nu-i ştiu eu. În prezent sunt doi, cari răspândesc prin broşuri şi articole de ziare, sau reviste, cunoştinţele populare ale astronomiei. Unul e d-l *I. Corbu* din Bistriţa, celalalt d-l *Gavril Todica* din Geoagiu. În acest articol vreau să vorbesc de d-l I. Corbu, care poate e mai bine cunoscut în unele cercuri din străinătate, decât în Ţara Românească şi aceasta spre ruşinea noastră. Explicarea e foarte simplă însă „Noua teorie cosmogonică” a lui Corbu, prima d-sale scriere, din care există şi o ediţie în limba germană, cuprinde cunoştinţe, cari nu pot să le aibă, decât cei cari se ocupă serios cu astronomia. Nu de teorie sa cosmogonică voi vorbi, căci aceasta ar merita ea singură mai multe

articole. Cu ce plăcere însă am citit mai acum câţiva ani în revista londoneză *Englisch Mechanics*, una dintre cele mai răspândite publicaţiuni ştiinţifice, o citaţie în limba germană din scrierea în chestiune a lui I. Corbu. De sigur, că astronomul, care a făcut citaţia era încredinţat, că autorul e un neamţ!

Corbu a publicat însă acum doi ani o scriere astronomică de o mare însemnătate pentru toţi, cei cari vor să cunoască minunile cereşti fără de multă osteneală. Corbu e poet; nu ştiu, dacă a scris vreodată el însuşi versuri, ştiu însă, că-i plac versurile frumoase, căci ştie să le aleagă ca *molto* pentru capitolele cărţii sale şi apoi mai e o dovadă, stilul său cel înflorit, care cu toate acestea e şi stilul unui adânc cugător.

El ştie ce filozofie înaltă procură studiul astronomiei şi chiar în introducerea sa la *Ad Astra* (scrierea de care vorbim) găsim rânduri ca acestea:

»Cine poate înfrăţi mai bine poezia şi propovădui ideea păcii, decât astronomia, punând pe om şi pământul lui în faţa universului, arătându-i ce nemernic e, cât e de izolat fiziceşte de alte lumi în spaţ...»

Ştiinţa şi în special astronomia îmblânzeşte pe oameni; lipsa de cultură conduce la încercări de desnaţionalizare, pentru că numai cei lipsiţi de cultură pot crede, că numărul şi forţa brutală vor forma şi pe viitor gloria şi idealul unei naţiuni. Puţin mai înainte, Corbu vorbeşte de acele naţiuni, cari n-au cultură, sau care nu sunt pătrunse de ea, căci asuprape pe alte naţiuni.

»Lumină, lumină ne trebuie, iar lumina nu va veni, decât din ceruri.

»Când se va face lumină deplină, nici dreptatea nu va mai fi ca azi o exilată şi murtă pe pământ; nici drumul s'au stropit cu valuri de sânge omenesc. Căci parcă e un blestem pe această bună, dar nefericită zeită, să nu facă un singur pas înainte, fără să nu treacă peste ruine şi cadavre. Iar când suntem siliţi să facem cu arma în mână drumul dreptăţii şi libertăţii, o, atunci întoarceţi, Urano, faţa de către noi, ca să nu ne vezi!»

Rânduri ca acestea sunt citite cu interes oricând, ele vor fi la locul lor multă vreme, atât cât situaţiunea pe care o descrie va fi aceeaşi. E revolta unui suflet curat, în contact cu cerul

Externe. In camera turcească au avut loc alaltieri mari desbateri in jurul dezertării mai multor ofitieri turcești din garnizoana orașului Monastir, implicați in revoltele din Albania. Anchetă guvernului stabilise existența unui comitet secret la Monastir, din care făceau parte și ofitieri dezertori. Scopurile urmărite de acest comitet erau următoarele:

- 1) Detronarea sultanului Mahomed V, și proclamarea principelui Jusuf Izzeddin ca sultan.
- 2) Dizolvarea parlamentului și convocarea adunării naționale.
- 3) Asigurarea libertății personale și morale.
- 4) Votarea unei legi, care asigură toate obiceiurile strămoșești ale tuturor naționalităților din imperiu.
- 5) Demisia întregului cabinet; miniștrii Dsevad, Tailsat și Halil să nu mai facă parte niciodată din vre-un cabinet.
- 6) Rezolvarea tuturor conflictelor dintre naționalități.
- 7) Menținerea suveranității Sultanului asupra Albaniei — destituirea și pedepsirea funcționarilor administrativi, cari au comis abuzuri.
- 8) Desființarea clubului politic »União și Progres«.
- 9) Autonomia Albaniei.
- 10) Libertate completă și necondiționată, in cazul contrar moartea.

După o desbatere agitată s-a hotărât, ca militarii, cari ar pronunța discursuri politice, ori ar interveni în alegeri, vor fi pedepsiți cu două până la patru luni de închisoare. In caz de recidivă ar fi eliminați din armată. Militarii, cari ar întemeia ori ar lua parte la comitetele secrete, vor fi eliminați din armată și pedepsiți cu muncă silnică.

O telegramă din Constantinopol anunță, că întregul cabinet a demisionat.

— Noul cabinet s'ar constitui în modul următor: Tričković a fost numit președinte al consiliului și ministru de interne, Mihael Ilic ministru de finanțe și lucrări publice; șeful de divizie Ivan Ivanović a fost numit ministru de externe. Ceilalți miniștri își păstrează portofoliile lor.

— Împăratul Wilhelm în călătoria sa spre apele finlandeze a sosit la Dantzig, unde a inspectat trupele garnizoanei.

— **Senatul Italiei a votat proiectul de lege pentru instituirea unui ministru al coloniilor, a cărui primă datorie să fie studierea în mod exact a condițiilor noulor teritorii, asupra cărora Italia și-a proclamat suveranitatea. După votarea proiectului senatul s-a amânat pe timp nedeterminat.**

Importanța unui muzeu național.

Am amintit în n-rul de alaltieri, că Dumineca trecută s'a făcut în București pe locul fostei monetării a statului, la șosea, punerea temeliei muzeului național. Din acest prilej solemn d-nii Teigara Samurcaș, directorul muzeului și d-l ministru C. Arion au apreciat în cuvântări frumoase marea importanță culturală-națională a celui întâiu muzeu de artă a României.

Reținem din aceste cuvântări următoarele părți:

In contra mizeriilor și nimicurilor celor înconjoară, e o nobilă răzvrătire in contra acelor, cari cred că prin brutalitate își vor face o aureolă.

Și acum ne putem închipui cum ne va vorbi Corbu despre corpurile cerești, despre lumile moarte și cele cari se nasc, despre cometele ce străbat cu luță mare sistemul solar, despre «când nu va mai fi pământ» etc.

De și unele capitole au fost publicate prin diferite reviste, ele formează în această carte un tot bine încheiat, căci autorul după ce le-a pus la rând, la locul lor, le-a precedat de câteva noțiuni cu totul lămurite și atrăgătoare, cari luminează întreaga carte.

Ceia ce caracterizează în primul rând scrierea aceasta e suflarea poetică și filozofică, ce o străbate de la început și până la sfârșit și nu mă sfîșecă să spun, că din acest punct de vedere «Ad Astra» a lui Corbu prețuiește mult mai mult de cât volumele de poezii pretențioase ce ni se dă de câțva timp și in cari ni se vorbește de dureri sau bucurii personale, de cele mai multe ori închipuite, și închipuite fără artă.

Din discursul d-lui Teigara Samurcaș.

...Pe temelia neclintită a independenței politice și economice a țării, se bizue acum năzuința de-a dobândi și neatârănarea culturală a poporului românesc. Intracest scop instituțiile noastre de cultură, dela Universitate cu anexele ei până la școlile elementare se înmulțesc mereu, transformându-se continuu potrivit cerințelor timpului și menirilor cât mai înalte.

In mijlocul acestei prefaceri îmbucurătoare singura instituție a Muzeului rămase în urmă. Și se părea firesc la prima vedere ca în vremea aceasta in care marile probleme sociale și nevoia lățirii instrucțiunii elementare in masa poporului ne preocupau in primul rând să se fi dat uitărei muzeului, care pentru mulți erau privite ca un lux inutil. Și cu toate acestea nu există pentru popor o instituție mai de folos și cu un caracter mai general decât muzeul, atât din punct de vedere al instrucției, cât mai ales al educației morale. Căci un muzeu în adevăratul înțeles al cuvântului este și un templu, dar este totodată și o școală de educație. Un templu, căci într'insul ca într'un sanctuar național se adăpostesc pe veci nu numai doarele scumpe ale unui popor, dar el e și depositoryul tradiției naționale. O școală, și cea mai mare, căci in Muzeu fără altă pregătire și chiar fără cunoașterea slovelor, și fără intermediul unui dascăl se capătă pe nesimțite, cea mai înălțătoare lecție de patriotizm.

Intr'un muzeu național se oglindeste trecutul și se plămădește viitorul: el este cea mai desăvârșită expresie a civilizației unei țări și depositoryul tradiției pământene.

Dacă paralel cu prosperitatea materială a unui popor merge in mod firesc și cultivarea artei, apoi a venit, cred, momentul ca din excedentele budgetare să se facă și unele sacrificii culturale. Astfel in loc de a avea rămășițele artei noastre împrăștiate in locuri deosebite și in genere necorespunzătoare le vom reuni într'un singur local propriu și demn de ele, începând din vremurile cele mai depărtate până in zilele noastre.

Prezentul va înviora trecutul și in loc de a fi un cimitir al artei, muzeul nostru va fi școala vie a patriotismului și a dezvoltării sentimentului estetic.

Astfel înțeleasă misiunea muzeului, este mai înălțătoare decât a ori-cărei alte instituții de cultură, căci nici una nu are o acțiune așa de generală și bine-făcătoare.

Intreg poporul dela clasele cele mai înalte, până la cele mai de jos, vor avea satisfacția lor prin muzeu. Cărturarul savant va avea la dispoziție o arhivă de documente ale timpului, mult mai delicate și mai puțin prefăcute ca sorgințele scrise. Analafetul deasemenea va fi fără de voie răpit de frumoasele înfățișări, cari vor isbi văzul său.

Muzeul va avea astfel nu numai un rol cultural dar și unul moral și anume: prin el generațiile tinere vor învăța să aprecieze și să iubească trecutul.

Pentru ca obiectele să producă tot efectul dorit, se cuvenea să se dea conținutului cadrul dorit.

Spre a noastră mare rușine, trebuie să constatăm că in această privință nu s'a făcut nimic până in prezent. Rămăsesem într'o prea vădită inferioritate față de vecinii noștri dela nord și dela sud.

Era vremea ca acum, după ce ne putem mândri cu localuri admirabil amenajate pentru fauna și flora noastră, să facem ceva sacrificii și pentru

«Ad Astra» înălță sufletul spre alte regiuni și in același timp dă pământului și oamenilor adevărata lor importanță. După ce ai citit cartea, simți cea ce simte oricine, după ce a sfârșit de citit o operă de valoare: simți cum te trezești ca ești un altul, un om mai bun, mai îndurător, înțelegând totul, iertând totul.

«Ad Astra» servește apoi și de introducere la studiul astronomiei și de cea mai nimerită.

Vă spun însă drept, că mi-a fost teamă să întreb pe la librăriile din Capitală câte exemplare s-au desfăcut din această frumoasă carte. Judecând după marea număr de cititori ai romanelor proaste, ai poeziilor neghioabe și ai obsențățiilor, nu văd ce public cititor mai poate să rămână pentru o carte ca cea a lui Corbu.

O vor citi mai târziu, o va citi o altă generație, dar tot va fi citită. Nu știu dacă in Ardeal scrierea aceasta e bine cunoscută și apreciată de pe acum așa cum și merită.

București, 16/29 Iunie.

Victor Anestin.

arta străveche, cu atât mai mult, cu cât ea este mai susceptibilă de a pieri prin uzura, prin distrugere, sau prin expatriere, pe când natura vecinic dar-nică ne stăpânește așa de repede spețele sale și singură se perpetuiază. Și dacă cu drept cuvânt ne mândrim cu splendidele vitrine, care in muzeul dealături adăpostesc atâtea spețe indigene și străine de animale, cu atât mai mândri vom fi de a vedea in fine la loc de cinste rămășițele din vremea lui Mircea, ale lui Ștefan cel mare, Matei Basarab, Brâncoveanu și altor mândri înaintași ai noștri...

Intemeiat după o lungă așteptare, dar sub auspicii atât de ferice și asigurate, nu numai de înalta ocrotire, dar și de sprijinul real al Altețelor Voastre, Muzeul va corespunde speranțelor mari ce se pune in el. Curentul sănătos venit de sus, a pătruns adânc in masa poporului. Astăzi cu toții suntem pătrunși de adevărul înțelept al cuvintelor regelui nostru care spunea:

Că cu cât o națiune respectă mai mult monumentele trecutului, cu atât se înălță mai sus pe sine însăși.

Aceasta va fi lozinca, care pe toți ne va îmboldi la înălțarea și prosperarea cât mai repede a Muzeului, a cărui primă piatră ați pus-o astăzi.

Așa să ne ajute Dumnezeu.

Din discursul d-lui C. Arion

Serbarea de azi, este o serbare înălțătoare, căci punând piatra fundamentală, a celui întâiu muzeu de artă a țării, mintea noastră este ațintită către un ideal național.

Popoarele au viețat lor sufletească, care dă avânt, le dă puteri morale, le face să joace in omenire rolul lor. Grecia cucerită de armele romane cucereste la rândul ei prin artă și prin manifestățiunile ideii lumea romană și pune pe toate mișcările sufletești, pe cea genului său. Orașele Italiei cu istoria lor sbuciumată, trăesc e vieță materială precară, trăesc însă o vieță ideală eternă, și renașterea literelor și artelor nu e numai renașterea sufletească a Italiei, este renașterea sufletească a întregii omeniri. Și astăzi orașele mari ale Occidentului, care răspândesc lumina: Parisul, Berlinul, Münchenul, Roma sau Viena își rezervă in tezaurul cel mare al omenirii nu atât puterile lor materiale ci puterile minții și a sufletului lor, in solidaritatea omenescă — ele sunt mari in vieța lor ideală!

Ei bine, capitala României, trebuia și ea să aspire ca in acest colț a pământului să aprindă farul ideei de artă, de cultură către care să năzuiească întreg neamul românesc și toate popoarele, care ne înconjoară. Aceasta se va face prin institututele, care aparțin domeniului ideii și muzeul aparține acestui domeniu.

Intr'un muzeu se evocă tot ce e mai nobil la noi. Inaintea unei frumoase opere de artă, admirațiunea ne face să uităm toate relele, toate uriciunile, toate nedreptățile vieții; din lumea reală, mai totdeauna nedreaptă, mai totdeauna rea, ne înălțăm in lumea ideală. Mulți cercetători admirând frumosul au descoperit adevărul.

Muzeul național va fi un adăpost pentru artiști, cari realizează ideile fie in colorii, fie in marmură, fie in bronz și une-ori le eternizează. Artiștii au marea misiune de a răspândi in jurul vieții pământeste frumusețea și răspândind frumusețea dau vieții o valoare mai mare.

In acest muzeu de artă, care va fi mai ales muzeu de artă națională se va manifesta geniul poporului nostru, din vremea cea mai veche, de la splendidele odoare bisericesti in care se arată atât de frumos pictat de străbuni trecutul nostru, dela încercările etnografice dragălate prin navitatea lor până la capo d'operele unui Grigorescu.

Făcând un adăpost al artei naționale in acest muzeu, care el însuși va fi o podoba și o operă de artă, in zilele glorioșului și iubitorului nostru rege, și a genialei Carmen-Sylva, regina poeziei și a ideii, încurajând pe toate căile mișcările sufletești, vom ajunge să creem o școală a noastră națională românească, flică mai mică a marilor școli apusene, dar frumoasă, grațioasă ca o zână din poveștile noastre.

Cu aceste sentimente sunt fericit că in prezența A. V. R. Cari prin participarea Voastră arătați câtă solitudine aveți pentru toată mișcarea artistică, că au pus temelia muzeului de artă națională.

Cine n-a aflat cu drag că cea dintâi expozanță a viitorului muzeu este A. S. R. Prințesa Maria și nu in doi-mi nimeni ca A. S. R. va lăsa o urmă adâncă in vieța noastră artistică...

Apel

cătră întreaga obște pentru ajutorarea inundațiilor.

Superioritatea bisericască a eparhiei Caransebeșului este constrânsă a se îndrepta din nou către întreaga obște românească pentru ajutorarea credincioșilor ei, atât de cumplit loviți de furia și valurile nimicitoare ale popoului din Maiu 1912.

Încă nu s'au pierdut urmele floaroase ale potopului din vara anului 1910. Ținutul graniței bănățene este plin de înfățișări îngrozitoare și de amintiri dureroase.

Cea mai mare parte din cei loviți de elementara năpastă încă nici n'au început a-se reculege și a-și suplini însemnatele pagube îndurate; ba in ochii multor familii încă nu s'au uscat nici lacrimile după victimele înghițite de valurile infuriate, ce s'au rostogolit din munții și dealurile despoiate acum de podoba pădurilor seculare de odinioară.

Și iată primejdia unui nou potop s'a deslănțuit peste câmpurile și satele părții celei mai mănoase din eparhia Caransebeșului, care in 1910 a fost parte cruțată, parte mai puțin atinsă de groaznică furtună.

Câmpurile verzi și holdele undulătoare, cari umpleau sufletul proprietarilor de nădejdea unei recolte îmbelșugate, au fost in câteva ceasuri inundate și înămolite. Drumuri, șosele și poduri nimicite. Sute de case și clădiri ecoromice in câte o singură comună au fost răsturnate, total sau in parte zdrobite. Aspectul multor comune fruntașe din eparhia Noastră prezintă o jalnică icoană. Pagubele se urcă la milioane. Ani de-arândul vor trebui să treacă, până ce unii se vor putea reculege de pagubele avute; iar alții vor trebui să iee bățul pribegirii, spre a-și câștiga cu munca barem cele de lipsă pentru traiul de toate zilele.

Această nouă lovitură elementară este cu atât mai dureroasă, cu cât nu numai credincioșii au fost atinși, ci prin ei a fost și este greu încercată și biserică eparhială ca instituțiune.

Pentru salvarea așezămintelor de cultură, Consistorul pornise o vie mișcare in multe părți.

Zecile de edificii școlare ridicate in anii din urmă, spre a nu pierde școlile confesionale dela sate, așteaptă să li-se plătească prețul împrumutat dela bănci etc. Lucrările pentru alte zeci de clădiri sunt înfiptate sau in curs. Deci comunele bisericesti s'au angajat la frumoase jertfe pentru instituțiunile sale bisericesti.

Colecta pentru zidirea unui seminar nou, care a produs până acum un prea frumos rezultat de peste 200.000 cor., încă nu este încheiată și se spera tocmai dela mult promițătoarea recoltă o sporire îmbucurătoare a contribuțiilor.

In această situație plină de avânt, lovitură elementară, cu care din nou am fost certați, este pentru eparhia Noastră o îndoită lovitură, care impiedică pentru mult timp un progres mai vădit.

Ajutorarea fraților nenorociți este deci nu numai o frățească și creștinească datorie, ci și o chestiune de deosebit interes obștesc, național și cultural.

Cu adâncă îngrijorare pentru viitorul multora din credincioșii noștri și pentru progresul eparhiei ne adresăm deci cu toată încrederea către întreaga obște cu rugămintea, să binevoiască a contribui cu obolul său la ajutorarea celor lipsiți și nenorociți. Sumele încurșe se vor distribui pe calea sa.

Lovrana (Istria), in 4 Iunie 1912.

Dr. E. Miron Cristea, episcop.

Dela Societatea pentru fond de teatru român.

Societatea pentru fond de teatru român, in scopul de a pregăti puteri bune pentru arta dramatică și muzicală română, publică:

CONCURS

pentru 2 burse de câte 1200 cor.,

menite a se vota, deocamdată numai pe un an, acelor tineri, de ambe sexe, cari au aptitudini pentru arta dramatică ori muzicală și doresc să se perfecționeze in aceste arte la o școală specială superioară.

Doritorii își vor trimite cererile, până cel mult la 2/15 August a. c., la adresa secretarului societății, Dr. Iosif Blaga, Tusnádfürdő, indicând in petițiunea lor, ca anume, la care ram artistic vor să se aplice și unde vor să-și facă studiile.

La cerere se vor alătura:

1. Atestatele despre studiile pre-gătitoare;
2. certificat medical, prin care să se dovedească sănătatea deplină a concurentului;
3. certificat despre cetățenia ungără a potentialului;
4. eventuale atestate sau note recomandatoare, prin cari s-ar putea confirma talentul artistic al potentialului. (In caz de trebuință comitetul societății va cere, să se prezinte potentialul și in persoană in fața comitetului.)

Brașov, in 1 Iulie n. 1912.

Pentru comitetul societății pentru fond de teatru român

Virgil Onișiu, viceprezident. Dr. Iosif Blaga, secretar.

Expoziția și examenul Internatului-Orfelinat.

Expoziția lucrurilor de mână și a țesăturilor executate in Internatul-Orfelinat s-a deschis — după cum am anunțat — de

Duminecă 17 (30) Iunie

in localul școlii comerciale, strada Prundului.

Examenul teoretic și practic al școlii de menaj și industrie casnică va avea loc Sâmbătă in 23 Iunie (6 Iulie) la 4 oare p. m. in localul Internatului-Orfelinat.

Duminecă in 24 Iunie (7 Iulie) pe timp favorabil la 2 ore p. m. escursiunea elevelor in Ștejeriș.

On. membre, precum și toți binevoitorii acestei instituții sunt rugați a lua parte.

Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov.

ȘTIRI.

— 21 Iunie 1912.

Succesele aviatorului Aurel Vlaicu. Suma totală a premiilor obținute de d-l Aurel Vlaicu la meetingul din Viena este de 7500 coroane. Insuflăți de acest strălucit rezultat membrii coloniei române din Viena au aranjat alaltieri un grandios banchet in onoarea d-lui Aurel Vlaicu, la care iscusitul nostru aviator a fost obiectul celor mai călduroase și însuflețite manifestațiuni de dragoste și admirație.

Ca să aducem încă o dovadă despre renumele, pe care și l-a creat aviatorul nostru Aurel Vlaicu in cercurile streine, mai reproducem azi următoarea voce de presă despre ultima zi a meetingului. Iată ce scrie ziarul »Mittagszeitung«:

La concursul de aterizare, Vlaicu a realizat exhibiția cea mai frumoasă. A fost cel mai frumos zbor din întreg meetingul. Cu o siguranță și cu o precizie impecabilă el a aterizat pe locul fixat dinainte.

Precum suntem informați, d-l Aurel Vlaicu va sbura in curând la Arad și la Brașov.

Prima victimă a aviațiunii române. Ca ori și care luptă, lupta nebună, ce se dă pentru cucerirea văzduhului, cere victime. Dupăce atâția aviatori au plătit cu viața îndrăzneala de-a se lua la luptă și de-a se instăpâni pe văzduh, ziua de ieri a fost pentru aviațiunea română o zi de doliu. Dupăce Aurel Vlaicu, prin sborurile sale de la Aspern a vestit lumii întregi triumful aviațiunii române și i-a câștigat cunună de lauri, — ne cuprinsul văzduhului, gelos par'că de acest succes, a căutat să-și răzbune. Și primul tribut l-a cerut aviațiunii române, pe locul unde Vlaicu pentru prima dată, sfios ca copilul care începe a merge, și-a început calea in văzduh, drumul spre glorie. Platoul Cotrocenilor a fost eri stropit cu sângele primei victime a aviațiunii române, care a costat vieța locotenentului aviator Gheorghe Caranda.

Iată vestea ce-o primim din București, despre această nenorocire:

Se știe, că pe platoul de la Cotroceni, unde este școala de aviațiune, se fac zilnic ascenziuni cu aeroplane de diferite sisteme, la care iau parte activă mai ales ofitieri de artilerie. Eri de dimineață, ca de obicei, aviatorii militari se aflau toți pe platoul dela Cotroceni, in fața hangarelor de aeroplane. Dimineața era splendidă. Atmos-

era liniștită și încă răcoasă ademența pe cei de față la exerciții aeronautice. Aparatele au fost scoase din hangar și căți-va ofițeri le puseră în mișcare. Printre acești ofițeri se afla și locotenentul *Gheorghe Caranda* din *reg. 35 infanterie Botoșani*. Dânsul se urcase pe un aparat »Farman« și cu o ușurință și eleganță remarcabilă, își făcuse zborul. Aparatul se ridicase la o înălțime de vre-o 250—300 metri, și în direcțiunea cupolelor. Când a ajuns deasupra lor, aviatorul voi să facă un viraj spre a se reîntoarce la locul pârneli.

Virajul acesta i-a fost fatal. Aeroplantul își perduse echilibrul și s-a răsturnat. Accidentul a fost imediat observat de ceilalți ofițeri aflați pe câmp, cari au groază au văzut cum se răstogolea la pământ cu o viteză vertiginosă aeroplantul. O clipă în urmă aparatul în întreaga greutate a motorului său se izbit în spate între umeri. Cranul inferioritului locotenent a fost zdrobit în creierii lui împrăștiată pe câmp. O mulțime de alte răni grave îi diformau față și corpul. Dinții i-au sărit din gură, ochii i-au ieșit din orbite. Maxilarul jos era dislocat iar picioarele și una dreaptă sfărâmate.

Aparatul era deosebit de sfărâmat roape cu desăvârșire. După calculele făcute de ofițerii cari se aflau de lângă la acest groaznic accident, căderea a întâmplat de la o înălțime de vre-o 60 metri.

S-a anunțat imediat comenduirea șefi și ministerul de războiu.

Pentru frații nepăstuiți prin potop mai sosit la administrațiunea ziarului nostru dela însușeșul comerciant român din Bușteni, d-l *Bucur Balocș* mama de 27 cor, iar 27 cor. 90 b. pentru masa studenților români.

Sumele cari au intrat în timpul în urmă la administrația ziarului nostru pentru frații nepăstuiți prin potop vor fi trimise zilele aceste la locul destinațiunii.

Maj. S-a Monarhu a plecat azi dimineață la Iași, unde își va lua rămășița de vară pe timp de 2 luni.

Un groaznic accident de automobil a avut loc ieri noapte între comunele *Palești* și *Cârcea* din România. Un automobil, în care se aflau d-na și d-nul *Oroveanu*, d-l *Târcoveanu*, senator, d-l *Chiliot* și d-l *advocat Petroianu*, se întorcea dintr-o excursiune. În momentul când automobilul voia să treacă linia rată, a fost surprins de un tren, re l'a izbit atât de puternic încât în automobil a fost prefăcut în buci. D-l *Oroveanu* a rămas agățat de ul mașinei, intrându-i în tâmplă un un, care l'a ucis. Profesorul *Chiliot*, scutul filo-român, ce se afla în de vre-o lună, a fost rupt în două. Semenea, *advocatul Petroianu* a fost răt, d-l senator *Târcoveanu* a fost t dar nu grav, d-na *Oroveanu* a asvârșită la căți-va metri depărare, fiind rănită grav. Șoferul a cădat câteva leziuni mai puțin grave.

Infățișarea catastrofei — după detaliile unui martor ocular, care căzuse cu trenul — era grozavă. Tânăr din automobil erau răspândite în toate părțile. Victimele, cari erau încă în viață scoteau țipete sfâșietoare de durere. S'au luat cele mai grabnice măsuri spre a se transporta la spital răniții. Morții au fost așezați în mijlocul șapului.

Inteligința română din Lăpușul-ung. Invită la concertul artistic și petrecerea cu joc, ce se va aranja Vineri 19 Iulie 1912 st. n. în sala hotelului »Tea« din Lăpușul-unguresc. — Articul se organizează cu concursul: *ansamblor Aurora de Barbu și Maria Cocorescu* absolvente ale Conservatorului din Viena, precum și al d-lor *fan Mărcuș și Ionel Crișan* cântăreți de operă și bursieri ai societății culturale române.

Cu această ocazie se va ținea și o mare cermăla a fiiiului »Lăpușul-unguresc a Societății pentru fond de români«.

Venitul curat al concertului e destinat fondului teatral.

La gimnaziul de stat din Sibiu au fost înscriși în anul școlar 1911/12, 522 elevi, cu 18 mai puțin decât în anul școlar precedent. Au făcut examen de intrare anulul 464 elevi, între cari 170 români, 175 maghiari și evrei și 2 germani.

Catastrofă deasupra Oceanului. Cum se știe, prima încercare de a se traversa Atlanticul cu balonul a rămas infructuoasă, iar îndrăgneașul *Wellman* era în viață să plătească cu viața această încercare. A doua încercare însă, care s'au făcut zilele aceste, a costat viața mai multor persoane. Dirijabilul »non« este al doilea balon, care a căzut ceea-ce n-a izbutit să ducă la

îndeplinire *Wellman*. »Arcon« în prezența unui număr public de câteva mii persoane, și-a început acest drum aventurios din Atlantic-City (America). Abia s-a depărtat un chilometru dela țărâm și — probabil din cauza dilatării gazurilor — balonul a explodat, luând foc. Nacela în care se aflau proprietarul balonului, care era tot-odată și conducătorul acestei întreprinderi nenorocoase, *Șanilian* împreună cu ceilalți șase oameni, cari se aflau în ea a căzut cu un bolovan, scufundându-se și îngropând în mare pe cei 7 nenorociți, dintre cari n-a putut fi salvat nici unul.

Necrolog. Subscriși cu inima înfrântă de nemărginită durere aducem la cunoștință, că iubitul și în veci neuitatul nostru sot, tată, bunice, unchi și cumnat *Alexandru Pop*, preot român greco-cat. al Cerneștilor, membru al partidului național român, membru ord. al Asociațiunii, membru pe viață al Societății pentru fond de teatru român, membru vir. a congregației comitatense etc., a repausat repentin la 2 Iulie a. c. în al 61 an al rătăcirii sale vieții, al 35-lea an al preoției și fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s-au așezat spre vecinică odihnă în cimitirul bisericii din Cernești, în 4 Iulie st. n.

Sabin, Octavian, Livia nepoți; Regina Buda n. Pop, Ioan Bohățel și soția Linca, Riza Pop n. Grigor, Ana Pop ca cumnați și cumnate; Văd. Zina Pop jalnica soție; Valeria, Alexandru, Ionică, Cornelia nemărgăiați și fice; Iosif Pop ca frate; Victor Ghita ca ginere; Iosif, Cornel, Alexandru Mihalca și soția Silvia Pop; Traian, Ionuc-Români Buda, Dr. Coriolan Bohățel, Ioan Bohățel ca nepoți.

Un nou atentat contra pulberăriei din Semlin. Sentinela dela depoul de pulbere din Semlin a observat ieri noapte două persoane îmbrăcate în haine femeiești, cari dau târcoale în jurul magazinelor. Trăgând mai multe focuri de revolver asupra lor, fără ca să le nimerească, cele două persoane au dispărut. În aceeași noapte s-a întâmplat, că s-a iscat o bătaie într-o cămărușă, la care au luat parte și două femei, cari au fost arestate de poliție. La poliție s-a constatat că »femeile«, de fapt erau bărbați și numai îmbrăcaseră haine femeiești. Asupra lor aveau revolvare. La interogator, au declarat că sunt studenți universitari sârbi. Deși neașă totul, pare ca sigur, că ei plănuiseră un atentat contra pulberăriei. De oarece însă, nu s'au putut afla dovezi concrete de atentat, cei doi studenți au fost escortați până la granița sârbească.

Un omnibus distrus de tren. O groaznică nenorocire s'a petrecut lângă Bresslau. Vre-o 150 excursioniști cu 6 omnibusse se întorceau în oraș dela o excursiune. Ajungând la linia ferată, bariera nefiind lăsată în jos, omnibussele și-au continuat drumul. Trei omnibusse au reușit să treacă. În momentul când al patrulea omnibus se afla pe linie, a trecut pe acolo un tren accelerat, care a distrus omnibusul, în care se aflau aproape 50 excursioniști. 6 persoane au fost omorâte pe loc, iar 19 grav rănite dintre cari în urmă au mai murit 2.

Păzitorul dela linia ferată, din a cărui neglijență s'a tras nenorocirea, a cercat să se sinucidă, ceea ce nu i-a succedat. El a declarat, că în timpul când se apropia trenul, ceea și astfel își uitase se închidă bariera.

La fondul Episcopului Nicolae Popoaia pentru masa învățăcelor meseriași ai »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, au mai dăruit: Vasile Moșoiu, notar (Apoldul inf.) și soția sa Maria n. Orăștianu, 40 bani, Ioan G. Răbu, epitrop (Rodu), 50 bani, Alexă Przo, sodal lăcătuș (Budapesta), 40 bani, Ioan Bălea, contabil, 20 bani, Ioan Comșa, inv. (Bruin), 50 bani, Aurel Cosciuc, conferențiar agron., 40 bani, Augustin Cupaș, paroch (Cupșeni) 1 cor. și Victor Tordășianu, președint, 10 bani; iar la legatul T. L. Albini, pentru ajutorarea copiilor săraci din Cut, aplicați la meseriași au dăruit: Nicolae Todea, paroh (Balșa) 50 bani, frații Dragoș, Fabius și Melania B., 40 bani și Popovici Mondoc, învățător, Sebeșul super. 50 bani.

Știri mărunte. Maj. Sa a dăruit biblioteca fericitei împărătese și regine Elisabeta arhiducesei Zita.

— În garnizoana din Oltmütz băntue în mod îngrozitor tifosul. 60 de soldați sunt greu bolnavi de această boală. Cauza se pare a fi apa stricată.

— Din Boston se anunță: avia-toarea Miss Giumly împreună cu un pasager ce-l avea în aeroplan, au căzut dela o înălțime de 130 m., găsindu-și moartea pe loc.

— Pentru patruzeci de fileri s'au luat la bătaie în Bácsaszentivan — în

decursul jocului de popice — doi țărani, Pfeiffer Mihály și Hack Lőrincz. Cel dintâi l-a străpus pe al doilea cu un cuțit, încât acesta a căzut imediat mort, lăsând după el 5 copii orfani.

— Din o statistică a oficiului de matriculă din Cleveland (America) rezultă, că dintre americanele din Cleveland, cari s'au cununat în luna Aprilie, 127 fete erau trecute de etatea de 32 ani, una trecuse peste 60 ani, 9 de 50 ani, 17 de 45, 20 de 40. și 85 trecute de 32 ani.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

O interpelație adresată d-lui inginer șef al orașului Brașov *Nekolny*. Suntem rugați a da loc următoarelor rânduri, asupra cărora atragem atențiunea forurilor competente :

Timpul posomorât cu ploile și vremurile tari a încetat. Vara cu timpul frumos și aducător de oazești a sosit. Promenajile cele frumoase din prejurul orașului tot mai mult se umple de lumea, care are lipsă de recreație, de umbră și libertate, admirând neîntrecutele privești ale orașului nostru.

Durere însă, că dăm ici colea peste lucruri, cari ne conturbă această admirație, lucruri cari cu puțin cheltuieli s'ar putea îndată delătura, dacă administrația orașului ar fi cu mai multă băgare de seamă și cu mai multă atragere față de frumusețile orașului. Dacă n'ar exista această lipsă de interes, atunci d-l inginer șef, de astă primăvară ar fi trimis doi zidari și ar fi direș fatada uzinei sau rezervoarul de apă a flător pe promenada de după zidurile orașului de din sus, care face o impresie destul de rea asupra oricărei cercetător al acestei frumoase promenajii.

În șirul cetățuiei, pe drumul ce duce către Brașov-vechiu, începând de unde se desface drumurile în sus s-a săpat în iarna trecută un șanț, în care s'a așezat al doilea rând de uluce pentru de a conduce gaz. Săparea aceasta a cauzat stricarea pardoselei șanțului sau conductului de apă de ploae, care conduct fiind acum stricat cauzează în timp de ploae găuri destul de considerabile în stradă. Acest inconvenient s'ar putea în 2 zile, cu 2 petriari delătura prin acia că ar trebui aduse 2—4 care de piere pătrate ce se află din destul în grămezile așezate lângă șandramaua de teatru de vară, în care de present se joacă teatrul unguresc. De present vezi mai mulți țigani lucrând la aceste petrii spargându-le pentru greoții de drum. Poate în 2—3ani vor isprăvi țiganii, și va pieri de acolo, ca să numai zăcă pe acest giasiu ca un gunoiu, care desînfrumusețiază atât de mult și genează cu deosebire ochii streinilor.

Dacă nu va urma administrația a satisface acestei dorințe voi continua cu interpelațiile până în pânzele albe.

Concertul Reuniunii noastre de cântări, care era să aibă loc Duminecă la Zărnești, a fost amânat pe toamnă în urma ivirii unui pediciu neprevăzute.

Școlare. Astăzi și mâne au loc examenele publice la școalele noastre centrale primare. Încheierea solemnă a anului școlar la școalele primare se va face Duminecă.

Exerciții de tir. În 13 Iulie n. vor avea loc în Poiană exerciții de tragere la tir.

Incetarea unei greve. Corporațiunea meseriașilor din Brașov ne aduce la cunoștință, că greva lucrătorilor — vopsitori (ștrefari) a încetat și astfel toți maistril și-au reluat munca, primind comanda.

Muzică la promenadă. Măne Vineri la orele 5½, orchestra orașului va cânta la promenada de jos.

Avis. Medicul Dr. Franz Stieler a plecat pe timp de 2 săptămâni din Brașov. Avis clientelei d-sale.

În Urania-Kino vor avea loc 3 reprezentățiuni Vineri și aume la 11 oare a. m., la 6 și la 8 oare p. m.

Economie.

Nouă însoțire Raiffeisen în comitatul Albei inferioare.

Din Armeni ni se scrie : Cum comuna Armeni, cu populațiune numeroasă și aproape exclusiv românească, a fost lipsită, ca multe alte comune de ale noastre de prin comitate, de vre un așezământ, care să aibă la inimă cauzele poporului nostru, cu nersantul și proprietarul luminat din Armeni, d-nul Moise Opriș, a apelat la comitetul central al Reuniunii agricole sibiene, ca prin trimiși săi, să pună la cale întemeierea unei însoțiri economice la noi. Delegații Reuniunii

d-nii Aurel Cosciuc și secretarul Victor Tordășianu s-au prezentat în comuna noastră la 17 Martie n. c., unde în fața fatregii obște, d-nul Cosciuc a tratat cu deplină competență despre însămnătatea culturii pomilor, iar d-nul Tordășianu a vorbit cu multă însuflețire despre foloasele reale, ce le aduc populațiunii însoțirile de tot soiul și îndosebi însoțirile sătești sistem Raiffeisen, de cari s'au întemeiat, parte cu concursul direct, parte indirect al Reuniunii agricole, peste 50, din cari s'în gur în comitatul Sibiu 25, și cari toate lucrează spre a mântui populațiunea din ghiarele cămătarilor, oferind părtașilor împrumuturi în suma, de care au lipsă, dându-le atunci, când au lipsă de ele și cu aproape nici o cheltuială, fie de timp, fie de bani. După ce d-nul Tordășianu ni-a luminat, că în cadrele însoțirii putem întemeia prăvălii (consumuri), magazine de bucate și societăți de valorizarea produselor, asigurarea vitelor etc, și după ce d-nul Opriș, care între altele este și agent al unor bănci pe acții, ni-a însuflețit și asigurat de bunătățile ce rezultă din întovărășirea noastră, — 63 fruntași s-au înscris membri la însoțirea de credit Raiffeisen, numită »Plugarul« din Armeni, care s'a și constituit imediat sub prezidenția d-lui Opriș, iar cu pregătirea actelor s'a angajat d-nul Tordășianu. După multe peripeții, tribunalul din Alba Iulia a luat cu aprobare la cunoștință statutele însoțirii noastre »Plugarul«, de care noi plugarii legăm cele mai frumoase speranțe. În numele părtașilor aduc sincere mulțumite comitetului Reuniunii agricole și îndosebi d-lor Cosciuc și Tordășianu, cari pe cheltuiala lor de timp, de obosală și de bani, ne-au întreprins o zi întreagă cu afaceri de întreprins obște.

»Spic«.

Invitare de abonament.

Cu 1-a Iulie 1912 se deschide un nou abonament la

„Gazeta Transilvaniei“

pe cvartal și jumătate de an, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii ziarului nostru. Îi rugăm pe toți a se îngrijii de trimiterea la timp a prețului de abonament, ca să nu fim siliți a sista trimiterea ziarului.

Pe credit »Gazeta Transilvaniei« nu se dă la nime.

Deși »Gazeta« și-a mărit formatul și a introdus în bunăstăiri, împreunate cu mari spese,

Prețul abonamentului

a rămas același, ca până acum, anume :

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIA.

Litere, arte și științe.

Sectele religioase în Rusia.

II. Secta filiponilor, care admitea ca singur mijloc de a scăpa de urmărirea antihriștilor și a dobândi imediata împărăție a Cerurilor, sinuciderea prin ardere, a dispărut îndată după arderea »proorocului« Filipon, ca să facă loc altei secte, sectei sinucigașilor prin decapitare.

Alexei Iușchin era »proorocul« nou, care propovăduia mântuirea sufletului prin omorârea cu toporul. Toți aderenții lui, bărbați, femei, copii, se supuneau orbește morții și la timpul hotărât se prezentau lui Iușchin, puneau capul pe butuc, iar »proorocul« îl tăia fără nici o crutare, mulțumit că face o operă bună, opera mântuirii sufletuștii.

În anul 1840, într-un sat de pe moșia nobilului Gurev, situat pe malul fluviului Volga, toți sătenii au fost decapitați din cauza acestei nebunii religioase. Numai o singură femeie n'a vrut să se supună morții și fugind a anunțat autoritățile din comuna vecină. Sosit poliția găsi numai cadavre și doi tineri, cari făcuseră pe călăii, dintre cari unul era însuși »proorocul« Iușchin. Fiind loviți cu cnutul de polițiști, cei doi supraviețuitori nu manifestau nici o nemulțumire, ci din contră se

arătau satisfăcuți, declarând că astfel vor trece mai curând în rândul sfinților mucenici.

În timpul împărăției Țarului Alexandru al II-lea, apără secta sinucigașilor prin foame, propovăduită de către proorocul Sodehin, în gubernia Perm. Acesta propovăduia, că împărăția cerului s'a apropiat, ca să alunge domnia satanei de pe pământ. Pentru aceasta însă trebuie ca toți oamenii să se ascundă în peșterile pădurilor și acolo să moară de foame. Un sat întreg urma astfel pe noul prooroc. Imbrăcați cu haine de moarte, în căntece de slavă către D-zeu și de speranțe pentru lumea viitoare nebunii religioși astupară într-oare peșterii pregătindu-se să moară. Dar și de astă dată fugiră două femei, cari denunțară autorităților cele pregătite. Văzându-se prinși, sectarii nu voiră să se predea vii în mâna poliției. Uciseră lutăi pe copii, apoi femeile și în urmă se măcelăriră bărbații între ei. Când sosi poliția nu mai rămăseră vii decât trei tineri și »proorocul« Șodchin.

Dar dacă cele trei secte descrise până acum disprețuiau viața și credeau că mântuirea nu putea fi câpătată decât prin sinucidere, apare un nou »prooroc« în gubernia Chiev, Malovan, care predica mântuirea sufletului și domnia cerurilor prin renunțare la orice avere pământească, prin răstăcirea necontenită din sat în sat și din oraș în oraș, iubind însă viața, căci numai astfel se poate crea egalitatea printre oameni, buna frăție și dreptatea. Aceștia nu recunosc nici o autoritate pe pământ, nu țin seama de hotărârile judecătorilor, nu lucrează nimic, folosindu-se numai de ceea ce pune la îndemână natura și ceea ce puteau fura, nu primeau să poarte nici un act de identitate sau pașaport, spunând că numai acela este creștin adevărat, despre care nu se știe de unde vine și unde se duce.

De acela, când în 1897 s'a făcut recensământul în Rusia, aceștia n'au primit cu nici un preț să fie trecuți în registrele de recensământ, cari erau tipărite de antihrișt. Au preferat să-și sape gropi singuri, să intre în ele, iar alții să-i acopere de vii cu pământ decât să se supună autorităților.

Rătăcitorii aceștia, reprezintă numai calitățile rele ale poporului ruseesc: sălbatici fără respect și fără teamă de oameni, hoți neîntrânați, cred în viața viitoare spirituală și totuși iubitori ai bunătăților pământești. Sunt organizați foarte bine și în fiecare oraș au un reprezentant al lor, care îi găzduiește fără știrea autorităților. Dacă se îmbolnăvesc, se îmbracă în haine de moarte, se lungesc pe un așternut, apoi vine un coreligionar în haine roșii, care aruncând o pernă peste capul bolnavului se așează pe ea, până ce rătăcitorul și-a dat sfârșitul.

Aceștea sunt numai câteva din multele secte rusești vestite prin barbarele și crimele comise de sectar în lor.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 4 Iulie. Guvernul a detras debitul postal pentru Ungaria marelui ziar vienez »Die Zeit«. Motivul acestei măsuri este critica aspră, ce-a făcut-o acest ziar guvernului Lukács.

București, 5 Iunie. În urma faptului, că tratativele pentru aplanarea grevelor au fost din nou amânate, s'a decis cu ziua de azi declararea grevei generale la fabricile de metalurgie și tăbăcărie. Numărul greviștilor este de aproximativ 20.000.

Proprietar: *Tip. A. Mureșianu: Branisce & Com p*
Redactor responsabil: *Ioan Brotoea.*

Hotel CONTINENTAL
BRAȘOV
Proprietar: *Petru A. Popovici.*
— x —
Hotel de prim rang, la cea mai plăcută poziție din oraș, iluminat electric, confort modern. Automobil la dispoziție.
— — — — —
PREȚURI REDUSE. — — — — —

MOBILE de calitate superioară cu bani în Marosvásárhely, se pot procura la 1 Octombrie în Hala de mobile ce se va deschide în Brașov Strada Porți Nr. 60. Celor ce se interesează îi putem servi de acum — — — — — cu preliminare de spese și deseneuri. — — — — —

Székely și Réti

„TRANSSYLVANIA“

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)

recomandă încheierea de

Asigurări pe viață

in condițiile cele mai favorabile.

Pentru preoți și învățători români gr.-or. dela școlile profesionale avantajii deosebite.

Special de remarcat sunt combinațiunile următoare:

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3% garantată.	Asigurări de pensii simple sau combinate cu asigur. unui capital.
Asigurări simple și mixte cu participare la câștig de 40%.	Asigurări mixte cu plățirea necondiționat de 2-ori a capitalului.

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existența „Transylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viață.	Cor.	5.146.556-63
Pagube de foc	„	5.275.798-23
Sumele asigurate pe viață erau cu finea anului 1911	„	10.931.322-
Asigurări de foc	„	127.763-744-
Capital de fondare și rezerve	„	2.520.492-

Informații și prospecte se dau gratuit prin direcțiune în Sibiu, prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, și Cluj, cum și prin toți agenții din comune.

Agentura principală pentru Brașov se află la d-1
— H. Herman, Strada Porții Nr. 51. —

Persoane versate în achiziții cu cereri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

Stabilimentul de hidroterapie din Brașov

instalat pe lângă băile de aburi ale Eforiei școlare române gr. or. s'a deschis la 1 Maiu st. n.

Stabilimentul este aranjat conform cerințelor timpului modern și provăzut cu aparatele de cură cele mai perfecte.

Există două secții separate: una pentru domni și alta pentru doamne.

Stabilimentul este condus de d-l Dr. G. Baiulescu și bolnavii fac cura cu apă în mod sistematic și rațional, după prescripția medicului dirigent.

D-l Dr. Baiulescu dă consultațiuni în stabiliment în fiecare zi dimineața dela oarele 7—9 și după amiazi dela 4—5.

Eforia școlilor centrale gr. or.

române din Brassó.

Administrația băilor.

Mobile

in fiecare stil și execuție, se găsec ieftine, și pe lângă cele mai avantajoase condiții la

Asociațiunea de vânzare de mobile, Strada Vămii Nro 36.

Tot aci se găsesc dormitoare, elegane, sofragerii, odăi pentru domni și alte aranjamente interioare.

Covoare de Tolnay cu prețul fabricii se capătă numai aici.

— Se servește cu preliminare de prețuri gratuit. —

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănă Steaua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de moarte, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot capăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vânat pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută prompt și ieftin, i au asupra mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de moarte a se adresa la

Telefon interurb. 405.

E. Tutsek.

Unde vă grăbiți??

LA

Frații Gingold

Prăvălie de mărfuri coloniale, fructe sudice, făină, sardine, pește proaspăt, și zarzavatur en gros Strada HIRSCHER Nr. 4.

Pentru ce?

S'a ieftinit fasolea păstări galbine, numai 80 fl. kl

in fiecare zi mai ieftină, Zaharicale de 140 klg 1-90 b. De alt-cum numai la firma de sus se poate cumpăra mai ieftin.

Se poate convinge ori cine personal.

Vasile Muscalu

primul atelier de curelar român

in Brașov, Strada nouă Nr. 18 (casele proprii). Am onoare a recomanda On public din Brașov și jur Atelierul meu de curelărie, provăzut cu tot felul de hamuri de lux și pentru lucru, din piele de blanc, precum și tot felul de curele de incins, șerpăre, șele in diferite colori, artistic lucrate. Se primesc și reparaturi de tot felul, cu fere, geante de călătorie și punji etc. etc. precum și plosci de Lemn îmbrăcate in curele frumoase, in mărimi și colori diferite.

La atelierul meu de pielărie din Brașov, comarțele postale se efeptuesc grabnic și cu prețuri moderate.

Strada Porții Nr. 51.

Nu scăpați ocazia!

Pentru sărbătorile de Paști, Rusali, sezonul de vară, a Vă aprovisiona cu haine de dame și bărbați dela firma

Frații Fischer

Brașov, Strada Porții Nr. 51.

Se pot cumpăra cele mai frumoase, moderne parde-tiuri de dame dela 14 coroane in sus.

Pardesiuri elegane de fetițe	10	„	„
Pardesiu fin modern de bărbați Raglan	20	„	„
Costume moderne	18	„	„
Costume pentru băeți	12	„	„
Costume pentru copii	4	„	„

Atragem atenția On. public asupra firmei.

166B-50.

Strada Porții Nr. 51.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar

BRAȘOV, Strada Mihael-Weiss Nr. 10.

casa proprie.

— TELEFON 488. —

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din străinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

Publicațiune.

In baza decisiunii Adunării Generale din 11 și 20 Februarie 1912, insitutul de credit și economii „Ulpiana“ din Grădiște a a fuzionat cu institutul nostru.

In senzul § 202 al Leg. Com. provocăm prin aceasta pe toți creditorii institutului de credit și economii „Ulpiana“ din Grădiște ca in termen de 6 luni dela a 3-a publicare al acestui edict, să-și însinue pretensiunile lor la institutul nostru ca succesor al institutului fuzionat.

Hațeg 21 Mai 1912

„HAȚIEGANA“

institut de credit și economii societ. pe acțiuni in Hațeg.

„ȚIBLEȘANA“

inst. de cred. și econ. soc. pe acțiuni Reteș.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Țibleșana“, prin aceasta escrie concurs pentru un post de practicant la filiala din Caianul-mic, prelagă un salariu de 1000. — C. anual.

După un an de praxă i-se va regula salarul și va fi denumit definitiv.

Concurenții au să dovedească că sunt absolvenții vre-unei școle comerciale.

Postul e a se ocupa îndată după alegere.

Cererile de concurs să se adreseze la direcțiunea institutului.

Nru. 9789/912.

Publicațiune,

referitoare la fassionarea chiriilor, ce le produce casele zidite ca vile in prediile orașului Brassó, numite Nou (Noa), Timișul de Jos, și mișul de sus și in Predeal.

Fiindcă in anul 1910 prediile ce se află pe teritorul Brașovului adecă: Mou (Noa), Timișul de Jos și Timișul de sus și Predealul s'au declarat de colonii de vile și a fost supuse și dări după chiriile casele:

De aceea provocăm in senul ordinului emis de micisterul de finanțe sub Nru. 59075/912 pe toți proprietarii de case, cari a case in numitele colonii de vile ca din 6 Iulie a. c. până in 6 August a. c. să-și prezenteze fassionările implute după cum le cere legea, la perceptoratul orașenesc in oarele înainte de prânz, arătându-le modul lor de inchiriere fie numai pe sezonul de vară sau pe anul întreg peste tot să arete că a inchiriat vila spre ce scop sau că a dat-o cuiva in mod gratuit, asemenea să arăte și aceea că casele și cari locuințe au rămas goale și cari le folosește proprietarii pentru sine, in aceste fassionări sunt a se arata valorile tuturor locuințelor fiecare separată de cealaltă; dacă nu stie valoare pentrucă nu e inchiriată, atunci să o prețuiască proprietarul însuși.

Neurmând proprietarul acestor îndrumări: atunci se va aplica 48 al art. de Lege VI din 1900.

Coalele de fassionare tipărite se trimit din oficiu fiecărui proprietariu, servească însă spre șire și orientare, că dacă cumva vreunui nu i s'ar inmanua din oficiu numita coală de fassionare această întâmplare nu dispensează pe cel obligat de obligamenturile ce-l are.

La locuințele inchiriate supuse obligamentului de fassionare trebuie arătat venitul brut al chiriilor anuale pe timpul când face fassionarea, iar la locuințele neinchiriate trebuie arătată chiria ce s'ar putea inchiria in cas de inchiriere.

Referitor la aceea, că de ce să se considera de venit brut la genere și in specie la locuințe de sezon decid dispozițiunile cuprises in ordinturile din 1909 Nr. 11389 și Nr. 13800 din 1910, cari amintuiea din 1909 Nr. 77000.

Brassó, in 1 Iulie 1912.

Perceptoratul orașenesc.

De vânzare

o casă nouă, liberă de dașdie, in Strada Laterală Nr. 92/a (Brașvechi) este de vânzare cu preț ieftin.

Constă din 15 odăi, grădinișă, ghețarie, grădină.

Potrivită pentru toate scopurile. — Informații se pot lua dela

Confetăria BODENDORF,

Strada Porții Nr. 44.

Subsemnatul

pictor academic

absolvent al școlii de picturi din București și München, aduce la cunoștința publică, că după o praxă de mai mult ani, făcută in străinătate s'a stabilit in orașul Budapesta, VII, Horánszky-utca 5 și este in plăcuta situație de a executa

tot felul de picturi

icoane sfinte, icoane pentru sărutat și pentru iconostas zugrăvit artistic etc. precum iconostasuri, altare, avomur, iertovnice, tabernacule, troițe și lumina stătoare etc. aurituri: in bronz, metal argint, aluminium și in tot ce privește această branșă. — Primește lucrări de aparate și in general și orice reparaturi istorice. — La caz de treburi pentru a lua in efeptuire lucrări mari, rog a mă aviza prin o corespundență. — La cerere se trimite schițe informațiuni. Cu stimă

CONSTANTIN PETRIDE,

pictor academic

Budapesta, VIII. Horánszky utca